

MEDISON

מן התלמוד

סדר נשים, מסכת קידושין, דף נ"ט

רבה בר בר חנה יהיב ליה זוזי לרב, אמר: זבנה ניהלי להאי ארעא. אזל זבנה לנפשיה. והתניא: מה שעשה עשוי אלא שנהג בו מנהג רמאות! באגא דאלימי הוה ליה, לרב נהגי ביה כבוד, לרבה בר בר חנה לא נהגי ביה כבוד.

זבנה ניהלי - קנה עבורי
לנפשיה - לעצמו

באגא דאלימי - בקעה של אנשים אלימים

הסבר: רבה בר בר חנה נתן כסף לרב, וביקש ממנו לקנות לו קרקע מסוימת. הלך רב וקנה את הקרקע לעצמו. ואמנם בדרך כלל אין ראוי לעשות כך, אבל התברר שבעלי הקרקע היו אנשים אלימים, והם לא הסכימו למכור לרבה בר בר חנה, אלא רק לרב, אותו כיבדו. לכן הוא קנה לעצמו.

על המפה

הקהילה היהודית בעיראק

הקהילה היהודית בבבל (היא עיראק) נוסדה במאה השישית לפני הספירה, בעקבות חורבן בית ראשון, והיה אחת הקהילות היהודיות העתיקות בעולם. לאחר חורבן בית שני היא הפכה למרכז היהודי הגדול בעולם, ובה פעלו הישיבות הגדולות, האמוראים ואחריהם הגאונים. במהלך ימי הביניים נחלשה הקהילה תחת השלטון המוסלמי, הישיבות נסגרו ומעמדם של היהודים ירד. הקהילה המשיכה להתקיים עד לתקופה המודרנית. בעקבות הציונות והקמת מדינת ישראל הורע יחסם של השלטונות ליהודים, ואף פרצו שם פרעות. יהודים רבים נמלטו משם, והנשארים עלו לארץ במסגרת מבצע עזרא ונחמיה בשנות ה-50. כיום כמעט ולא נותרו עוד יהודים בעיראק.

קבר הנביא יחזקאל, 1932 (Wikipedia)

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי המנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם:	ניו יורק:
כניסת שבת: 17:34	כניסת שבת: 17:59
יציאת שבת: 18:44	יציאת שבת: 18:58
ישראל ת"א:	גרמניה:
כניסת שבת: 17:50	כניסת שבת: 17:50
יציאת שבת: 18:46	יציאת שבת: 19:04

סדר נשים | מסכת קידושין נ"ו-ס"ב

פרשת בראשית | כ"ג-כ"ט בתשרי תשפ"ד (14-8 לאוקטובר 2023)

דף נ"ו: קידושין בשמן עורלה

פירות אילן בשלוש השנים הראשונות לאחר נטיעתו הם פירות עורלה ואסורים באכילה ונם בהנאה. למשל, בצבע שהופק מקליפות של פירות עורלה אסור להשתמש, כמו כן, בשמן שהופק מזיתים של עורלה אסור להדליק נרות.

לפיכך אומרת המשנה כי **אם אדם נתן לאישה שמן של פרי עורלה כדי לקדש אותה, אין האישה מקודשת**, כיון שהיא לא קיבלה דבר ששונה פרוטה שהרי אי אפשר להשתמש בשמן והוא אינו שונה.

דף נ"ז: שילוח הציפור של המצורע

המצורע הוא איש אשר יש לו נגע על בשרו, ועליו לבוא אל הכהן ולהראות לו את הנגע. **אם הכהן מחליט שנגע זה הוא צרעת, הכהן מכריז עליו שהוא טמא ועליו לצאת אל מחוץ למחנה שבעת ימים ואחר כך הוא מראה שוב את הנגע לכהן.**

אם הנגע כבר נראה טהור הוא צריך להיטהר כסדר המתואר בתורה. בשלב הראשון של הטהרה עליו לקחת שתי ציפורים חיות; אחת מהן שוחטים על מים חיים, ואת השנייה מטבילים בדמה של הראשונה ומזים על המצורע, ואחר כך שולחים את הציפור החיה אל מחוץ לעיר.

את הציפור יש לשלוח מתוך העיר אל מחוץ לחומת העיר, אבל אסור לשלוח אותה לכיוון הים, ואסור לשלוח אותה לכיוון המדבר.

דף נ"ח: דמי שביעית

לאחר שחולפת שנת השמיטה, אנו מתחילים לספור שבע שנים מחדש לשמיטה הבאה. **השנה שאחרי שנת השמיטה מכונה "השנה השמינית"**, כי לגבי ענינים שונים השנה הזו קשורה לשנים הקודמות. למשל, **פירות החורף שנקטפו זה עתה מן העצים - קדושים בקדושת שביעית**, מפני שהם התחילו לגדול בשנת השמיטה.

כל פירות שנת השמיטה קדושים בקדושת שביעית. מפני כך אסור לסחור בהם למטרת רווח.

ומה דינו של אדם שעבר על האיסור וסחר בפירות שביעית? הכסף שהוא קיבל נהיה קדוש בקדושת שביעית, והוא מכונה: **"דמי שביעית"**. בכסף זה אסור להשתמש אלא לצורך קניית מאכלים, והמאכלים הללו שבים ונהיים קדושים בקדושת שביעית.

דני בן ה-14 ראה במקרה מודעת פרסומת של חנות ספורט גדולה וחדשה שנפתחה עתה, שכל מי שייגיע לחנות ביום מסוים בשעה מסוימת, ישתתף בהגרלה בה יקבל הזוכה ציוד ספורט יקר בשווי מאות שקלים.

דני התלבט האם לספר לחבריו לכיתה על ההגרלה הזו.

ככל שיבואו יותר אנשים להגרלה, הסיכוי של דני עצמו לזכות בהגרלה יהיה קטן יותר, אז אולי לא כדאי לספר לאף אחד על ההגרלה ובכך להגדיל את הסיכוי שלו.

הם חברים טובים שלו,
ואולי אם גם הם יבואו
יש סיכוי שמשהו מהם
יזכה בהגרלה.

מה? עתה?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה 'והתפלפלתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים

כל קהילה שתצטרף, **תקבל את העלון השבועי**
עפ"י הכמות הנצרכת בקהילתה בחינם עד פתח
 הבית! לרישום סרקו את הקוד.

מצטיינות התלמוד הישראלי- בית ספר 'נעם רמות' ירושלים.

מבצע עזרא ונחמיה

מבצע עזרא ונחמיה נערך בשנות ה-50 של המאה ה-20 במטרה להעלות לארץ את יהודי עיראק. הוא נקרא על שם עזרא ונחמיה, שהובילו את העלייה מבבל בתחילת בית שני, והיה אחד מהמבצעים להעלות יהודי ארצות המזרח לארץ. **בין המארגנים היו שלמה הלל ומרדכי בן-פורת.** בתחילה אסרה ממשלת עיראק על יהודים לצאת מתחומה, אולם לבסוף הסכימה לשתף פעולה. **במהלך המבצע, שנמשך כשנתיים, עלו לארץ יותר מ-120,000 יהודים ברכבת אווירית של טיסות בין בגדד ללוד.** העולים השאירו את רוב רכושם בעיראק ושוכנו במעברות בארץ. בעיראק נותרו רק כמה אלפי יהודים.

העולים מעיראק נוחתים בשדה התעופה לוד
(מדינת ישראל-אוסף תצלומים לאומי)

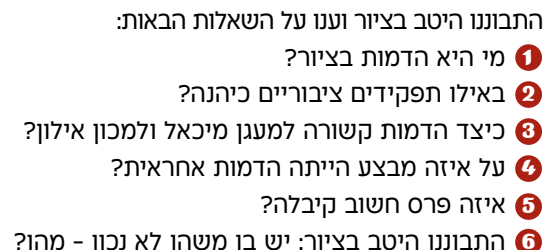
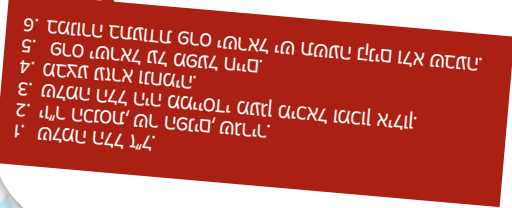
המושג השבועי

שנים לייסוד
'הדף היומי' 100

עזרא ונחמיה

עזרא ונחמיה היו מנהיגי הקהילה היהודית בארץ ישראל בתחילת תקופת בית שני, כפי שמתואר בתנ"ך בספרים הקרויים על שמם. עזרא היה מנהיג רוחני שפעל לחיזוק לימוד התורה וקיום המצוות, ואילו נחמיה היה מנהיג מעשי שפעל לבניית ירושלים ולהגנה על היהודים מפני אויביהם.

1. מפעל תת-קרקעי נסתר לייצור קליעים.
2. הוקם ב-1945 בגבעת הקיבוצים, צפונית לרחובות.
3. בין מקימיו היה שלמה הלל.
4. שימש לייצור תחמושת ללא ידיעת הבריטים.
5. מעליו נבנו מאפייה ומכבסה כדי להסוות אותו.
6. התחמושת שיוצרה שם סייעה רבות במלחמת העצמאות.

αριθ. 4441

דבר תורה

העונשים שקיבלו אדם הראשון והנחש, על חטא עץ הדעת, הפוכים זה מזה לחלוטין. עונשו של האדם הוא להיות עמל כל חייו על פרנסתו, ולהשיגה אחר יגיעה רבה, ומהצד השני עונשו של הנחש הוא שמזונו יהיה מצוי לו בכל פינה, מבלי שיצטרך לטרוח עבורו. הניגודיות שבין עונשים אלו מחזקת את השאלה המפורסמת: **מה בדיוק היה עונשו של הנחש? הרי אם כל צרכיו נמצאים בכל פינה - מה העונש שבכך?** התשובה טמונה בהבנה שדווקא החיסרון מוליד באדם מקומות חדשים אותם הוא לא היה משיג אם הכל היה שלם. החיסרון מוליד באדם ציפייה, בקשה וגעגוע אל מה שאין, וגם מאפשר את השמחה וההתרגשות מדבר החדש שהושג לאחר מאמץ רב. כל תנועות הנפש הללו נלקחו מהנחש, וזה היה עונשו הגדול.

דף נ"ט: עני המהפך בחררה

ישנו מושג תלמודי והלכתי ידוע הנקרא: **"עני המהפך בחררה"**. הסיפור הבא ימחיש לנו את פירושו הביטוי.

מעשה באדם למוכר שחיפש דירה למכירה. יום אחד הלך ברחוב וראה שלט "למכירה" על מרפסת דירה. הוא בדק את הדירה ואמר למוכר: **"אבוא בערב כדי לסגור איתך את העסקה"**.

אולם כשהגיע בערב הוא הבחין כי השלט "למכירה" כבר אינו תלוי על המרפסת. המוכר אמר לו: **"אני ממש מצטער, הנה כאן אדם אחר שקנה את הבית"**.

המעשה הזה של אדם הקונה נכס שחברו עמד לקנותו, למרות שסופם כבר עם החבר נקרא **"עני המהפך בחררה"**. התלמוד אף מכנה אדם שעשה מעשה לא ראוי שכזה בשם "רשע".

דף ס': קידושין על תנאי

ראובן עמד תחת החופה, נתן טבעת לכלה ואמר לה: **הרי את מקודשת לי על מנת שאתן לה מאתים שקלים**. הוא סים לדבר, הוציא את ארנקו מכיסו כדי לתת לה מאתים שקלים, והנה התברר לחרדתו כי ארנקו ריק לחלוטין. מרוב התרגשות הוא שכח את כל הכסף בביתו. מה עושים? האם הקידושין חלו? כמובן שכן.

מדוע? כי הוא אמר לה: **"הרי את מקודשת לי על מנת שאתן לה מאתים שקלים"**. כלומר, הוא הבטיח שבעתיד הוא יתן לה מאתים שקלים, ולכן הקידושין חלים, בתנאי שאכן הוא יעמוד בהבטחתו. כמובן, שאם חלילה וחס ראובן נפטר אחר כך, לפני שהספיק לתת לה את מאתים השקלים - התברר שמעולם היא לא הייתה מקודשת לו, כי הוא לא קיים את התנאי.

דף ס"א: שדה עם בורות

יהונתן סיכם עם המוכר על קניית השדה, והם כתבו שטר מכירה כדת וכדין. למחרת נסע יהונתן על טרקטור כדי לראות את השדה החדש שקנה, ובהגיעו לשם הבחין כי השדה זרוע בבורות. אמר יהונתן למוכר: **"אנחנו סיכמנו שתמכור לי שדה בגודל של חצי קילומטר, ואני לא מוכן שהבורות הללו יחשבו חלק מהשטח שקניתי"**. האם הוא צודק?

בדף זה לומדים כי **אם הבורות הללו עמוקים עשרה טפחים ויותר - יהונתן צודק**, כי קשה להשתמש בקרקע כזו. אבל אם עומקם פחות מעשרה טפחים, יהונתן אינו צודק והמכירה חלה.

דף ס"ב: דבר שלא בא לעולם

ישנו מושג הלכתי הנקרא **"דבר שלא בא לעולם"**.

ההלכה הזו נוגעת גם לגבי קידושין.

אם אדם אומר לאישה נכרית: **"הרי את מקודשת לי אחרי שתתגררי"**, היא אינה מקודשת, מפני שהגיר שילה הוא דבר שלא בא לעולם, ואי אפשר לקדש אותה עכשיו כדי שהקידושין יחולו כשהיא תתגרר, כמו שאי אפשר למכור חפץ שלא נמצא, כדי שהוא יהיה שיהיה לקונה כאשר הוא יבוא לעולם.

חידה!

1. למדנו על הציפור של טהרת המצורע. זהו את הציפורים הבאות:

2. בישרה את סופו של המבול

3. הביאו אוכל לאליהו הנביא כשהסתתר

4. אישה יולדת מביאה אותם כקורבן

5. ה' לקח את בני ישראל כמו על כנפי

(סלמה) 'טלזו, גזאו סלזאו, 'טלזו, 'טלזו (טלזאו)

שאלות השבוע

1. לאן שולחים את הציפור שבה מטהרים את המצורע?

2. באיזה כסף מותר לקנות רק אוכל?

3. מה זה "עני המהפך בחררה"?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים. *בפיקוח רואה חשבון

